

Jordi Sargatal.
DIRECTOR DE LA FUNDACIÓ TERRITORI I PAISATGE DE CAIXA DE CATALUNYA

Aquest ornitòleg ha estat l'intermediari, a petició del president de la Generalitat, entre els departaments d'Agricultura, Medi Ambient i Política Territorial per tal d'elaborar la proposta d'espais naturals europeus que, després de nou mesos, s'ha donat a conèixer a la ciutadania

- Creu que la nova proposta de Xarxa Natura permetrà que la Unió Europea retiri els expedients oberts?

-«Crec que és una proposta d'equilibri que pot no agradar ni a pagesos ni a ecologistes. Ara bé, no es poden retallar més hectàrees de secà perquè posaria en perill l'aprovat. D'altra banda, jo, com a ornitòleg, ja no l'hauria pogut defensar, tot i entendre les reivindicacions dels pagesos.»

-És optimista?

-«Sí, perquè més important que el nombre d'hectàrees protegides és la gestió que es farà d'aquests espais. Cal pensar que si la proposta causa malestar podria provocar que la gent comencés a caçar totes les xurres i els sisons que trobi. Per tant, una bona gestió és imprescindible.»

-Els conreus en estepes que es declaren espais ZEPA (zona especial de protecció per a les aus) es podran regar?

-«No s'hi pot fer un regadiu intensiu però sí de suport. Això no és incompatible amb les zones protegides.»

- Ho seria la transformació d'aquests conreus en arbres fruiters, que de fet és el que preveia el canal Segarra-Garrigues?

-«Sí, això és evident. El problema és que partim d'una situació enrevessada de fa temps. En primer lloc, si aquests espais haguessin arribat a tenir aigua ara no tindríem ni un metre quadrat de secà ni a Lleida ni al món. El paisatge de secà és molt bonic, però no és productiu. Ara hi ha hagut un canvi en la societat que és capaç d'e na morar-se d'un paisatge de secà i com que ara la població urbana som majoria i fem lleis per protegir aquestes terres i els ocells que hi viuen, ha de ser aquesta mateixa societat la que ha de pagar per aquest paisatge. El pagès sempre ha produït allò que li demana la societat, i com més maco i més ocells hi hagi en un conreu de blat més cobrarà. Per tant, ha de tenir la mateixa renda el pagès que està inclòs en espai protegit que el que n'està fora.»

-De moment, però, ningú parla de compensacions econòmiques?

-«Ja estan pactades. A mi em va tocar anar a Brussel·les amb els dos secretaris generals d'Agricultura i Medi Ambient i, evidentment, abans vam pactar les compensacions.»

-Però aquest pacte inclou la quantitat econòmica que rebrà el pagès que té un conreu de secà declarat ZEPA?

-«La proposta de xarxa encara s'ha de aprovar, però ara ja sabem quin ha de ser el camí.»

-Però les compensacions es calcularan respecte al que té ara el pagès o sobre el que podria haver tingut?

-«El més lògic es que el pagès cobri el mateix tant si té terres de regadiu com si les té de secà; per tant, s'hauria de pagar la diferència. Ara bé, cal buscar altres factors. A Catalunya hi ha comarques, com ara el Priorat i les Garrigues, que sense regar han aconseguit tenir més rendibilitat agrària fent un bon oli i un bon vi. El que és clar és que no podem mai competir amb Polònia fent blat de moro, per tant hem de fer els nostres productes i ajudar el productor a fer un producte específic sense estar subjecte sempre a la subvenció. Una collita d'ocells pot arribar a ser més rendible que un regadiu.»

-I quin ha de ser el futur d'aquests espais de secà?

-«S'han de convertir en un nou parc natural. És una zona fantàstica amb un patrimoni natural i cultural impressionant que ara és molt desconeguda. Hem d'intentar que la gent no hi passi de llarg i donar-li valor, i això s'aconsegueix convertint tota aquesta franja de secans, des de Torà fins a Serós, en el parc natural dels secans. Amb aquesta idea treballa el govern.»

-La protecció de la vall d'Àrreu és compatible amb una ampliació de les pistes d'esquí o amb un corredor per a infraestructures?

-«La idea és fer un cremallera o un tren enlairat amb pilones que vagi d'Esterri fins a la Bonaigua o, encara millor, de Vielha cap a Vaquèira, o fins a la Bonaigua. Això ens permetria gaudir d'un tren turístic o per anar a esquiar que unís Vielha amb Esterri fent tota la Bonaigua amb parades entremig del recorregut. Seria una prova que es pensa en la mobilitat que, de fet, és el que ha d'interessar a la gent d'Esterri i de València d'Àneu, perquè el que hem d'aconseguir és que el Pallars gaudeixi d'una riquesa comparable a la que hi ha a la Val d'Aran. I això es garanteix si la gent pot anar a esquiar a Vaquèira fent nit a Esterri. A la vall d'Àrreu no hem de pensar en pistes d'esquí, que en el fons degraden, sinó que cal aprofitar les que hi ha fetes a Vaquèira per tal que la vall sigui la porta d'un magnífic parc de l'Alt Pirineu. Per tant, hem de dir un no rotund a la construcció de més pistes d'esquí a Àrreu.»

-La desprotecció de la franja del litoral marí davant el Prat també ha causat polèmica. Amb aquesta decisió s'ha volgut facilitar la construcció d'una futura pista dins el mar?

-«Sí, però abans cal pensar en la naturalesa d'altres conflictes que també afecten l'aeroport. Per exemple, tenim una tercera pista que provoca queixes dels veïns pel soroll. Seria fantàstic, doncs, tenir una quarta pista dins el mar. A més, la zona del delta del Llobregat, conjuntament amb la del Besòs, és el tall de costa on s'acumula més pressió urbanística, per tant és la zona que millor pot permetre l'abocament de terres dins el mar. És millor fer aquí una pista que a la costa del Maresme o ampliar l'aeroport de Girona, i si bé és veritat que hi ha espècies interessants que de tant en tant hi van a menjar, no és cert que sigui una zona de supervivència per a determinats ocells, com pot ser-ho els Alfacs i el cap de Creus. Per tant, no passa res si es fa la quarta pista dins el mar. Al contrari, es poden buscar mesures compensatòries.»

-Catalunya s'ha passat protegint espais?

-«El progrés ha de ser assenyat i sostenible. Ara es parla molt de l'antiga llera del Llobregat i si cal taparla o no per fer-hi l'estació de mercaderies. Jo no tinc cap dubte que el guany ambiental que suposa per a Catalunya que totes les mercaderies del port surtin per tren és molt més gran que mantenir aquesta zona humida amb ocells.»

Emma Ansola

Publicat al diari El Punt 9 de maig 2006